

TIEDOKSI

Martti Hetemäen Exit- ja jälleenrakennustyöryhmän tukena toimi myös tiedepaneeli

Valtioneuvoston kanslia asetti pääministeri **Sanna Marinin** toimesta 8.4.2020 korkean tason valmisteluryhmän, jonka tehtäväksi määrättiin valmistella nopealla aikataululla suunnitelma Suomen tieksi ulos koronakriisistä ja toimenpiteet kriisin jälkihoidoksi. Tämän ns. Exit -ja jälleenrakennustyöryhmän puheenjohtajana toimi valtiovarainministeriön kansliapäällikkö **Martti Hetemäki** ja varapuheenjohtajana sosiaali- ja terveysministeriön kansliapäällikkö **Kirsi Varhila** ja muina jäseninä eri ministeriöiden kansliapäälliköt.

Valmisteluryhmän toimikausi määrättiin jatkuvaksi 31.5.2020 asti. Se jätti ensimmäisen osaraporttinsa 4.5. Raportin mukaan Suomessa on mahdollista siirtyä asteittain epidemian hillinnän seuraavaan vaiheeseen, hybridistrategiaan, jossa laajamittaisia, väestöön ja talouteen kohdistuvia rajoitustoimia voidaan korvata kohdennetummilla toimenpiteillä. Raportin mukaan hybridistrategiassa nojaututaan rajoitustoimien hallinnan ohella testaa, jäljitä, eristää ja hoida -periaatteen toteuttamiseen sekä siihen, että epidemian aikana omaksutut hyvät hygieniakäytännöt jatkuvat. Kun rajoitustoimia vähitellen poistetaan, tapausmäärien kehittymistä ja terveydenhuollon kuormittumista on seurattava tarkasti. On välttämätöntä säilyttää mahdollisuus rajoitustoimien uudelleen käyttöönottoon tai uusista toimista päättämiseen.

Valmisteluryhmän tueksi asetettiin 13-jäseninen tiedepaneeli, johon kutsuttiin tutkijoita ja asiantuntijoita eri osaamisalueilta, myös talouspolitiikan alalta. Tiedepaneelin tehtäväksi annettiin auttaa valmisteluryhmää arvioimaan ja ennakoimaan kriisin vaikutuksia. Tiedepaneelin jäsenet nimitettiin Tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanetilta, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto Unifi ry:ltä ja Suomalaiselta Tiedeakatemialta saadun yhteisen esityksen pohjalta. Valtioneuvosto täydensi vielä tiedepaneelia kolmella valitsemallaan asiantuntijalla. Paneeli tarkoituksena oli tarjota asiantuntijatukea kriisin eri vaiheisiin liittyvien toimenpiteiden valmistelussa ja arvioinnissa.

Talouspolitiikkaa paneelissa edustivat Luonnonvarakeskuksen tutkimusprofessori **Jyrki Niemi** ja Aalto-yliopiston professori **Juuso Välimäki**. Ympäristötieteitä edustamaan valittiin Helsingin yliopiston ympäristöekonomian professori **Markku Ollikainen**. Sosiaalipolitiikkaa edustivat mm. Helsingin yliopiston professori **Heikki Hiilamo** ja Eläketurvakeskuksen tutkimuspäällikkö **Susan Kuivalainen**.

Vesa Vihriälän työryhmä esitti kolmi-vaiheista talouspolitiikan strategiaa koronakriisistä selviämiseksi

Työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtiovarainministeriö asettivat 30.3.2020 arvostetuista taloustieteilijöistä koostuvan selvitysryhmän, jonka tehtäväksi tuli laatia asiantuntija-arvio

”koronakriisin vaikutuksista ja toimenpiteistä, joilla Suomen taloudelle aiheutuvia vaurioita voidaan rajoittaa. Työryhmä arvioi myös toimia, joilla Suomi palautetaan kriisin jälkeen kestävän kasvun, korkean työllisyyden ja kestävän julkisen talouden uralle”. Ryhmän puheenjohtajana toimi Helsingin yliopiston työelämäprofessori **Vesa Vihriälä** ja muina jäseninä professori **Bengt Holmström**, valtiotieteiden tohtori **Sixten Korkman** ja professori **Roope Uusitalo**.

Selvitysryhmän raportti *Talouspolitiikan strategia koronakriisissä* (Valtioneuvoston julkaisuja 2020:13) julkaistiin 8.5.2020. Raportin mukaan talouspolitiikan ensimmäinen tehtävä on vähentää niitä välittömiä haittoja, joita epidemian hillitsemiseksi asetetuista rajoitustoimista ja pelosta aiheutuu ennen kaikkea yrityssektorin toimintakyvylle. Kasvun käynnistämiseen rajoitusten lieventämisen jälkeen tarvitaan tuntuva elvytyspanos, ainakin vuoden 2021 budjetissa.

Työryhmä arvioi, että talouspolitiikan vaativin vaihe tulisi vasta elvytysvaiheen jälkeen, koska kriisi johtaisi julkisen talouden velkaantumisen jo lähivuosina kestäättömälle uralle. Selvitysryhmän mukaan minimivaatimus on velan BKT-suhteen kasvun pysäyttäminen 2020-luvun kuluessa, mikä vaatii rankkaa julkisen talouden sopeuttamista. Menojen leikkaamisen ja verojen korottamisen tarvetta voidaan lieventää rakennepolitiikalla. Hallituksen tulisikin elvytystoimista päättämisen yhteydessä päättää tarvittavan ”kipupaketin” tavoitteista ja määrittää prosessi toimenpiteiden valmistumista ja rivakkaa toimeenpanoa varten, selvitysryhmä suosittelee.

Kansantaloudellisen aikakauskirjan tässä numerossa **Jaakko Kiander** ja **Jaana Kurjenoja** arvioivat Vihriälän selvitysryhmän raporttia omista näkökulmistaan.

Helsinki Graduate School perusti koronakriisin tilannehuoneen

Helsinki Graduate School of Economics (Helsinki GSE) perusti huhtikuun alussa talouden tilannehuoneen, tuottamaan tietoa talouspoliittisen päätöksenteon tueksi ministeriöille ja muille julkisille tahoille koronaviruskriisin aikana. Tilannehuoneen tavoitteena GSE:n mukaan on tarjota lähes reaaliaikaista tietoa kehityksestä yrityssektorilla, työmarkkinoilla ja koko yhteiskunnassa. Tilannehuoneen toimintaan osallistuu myös ryhmä Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen VATT:n henkilökuntaa. Aineistoja kerätään ja työstetään yhteistyössä Tilastokeskuksen, valtiovarainministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön, Suomen Pankin, veroviranomaisten, Kelan sekä muiden instituutioiden kanssa. Tilannehuonetta johtaa Helsinki GSE:n akateeminen johtaja, professori **Otto Toivanen**.

Tilannehuoneella on säännöllisiä keskustelutilaisuuksia ministeriöiden virkamiesten kanssa talouspolitiikasta. Tilannehuone tuottaa myös jatkuvasti päivittyvää tietoa koronakriisin vaikutuksista Suomen talouteen ja julkaisee näitä kuvaajia ja taulukoita Helsinki GSE:n sivuilla. Tilannehuone pitää joka viikko webinaariin, johon kootaan keskeiset tuoreimpien analyysien tulokset. Näiden lisäksi Tilannehuoneen jäsenet kirjoittavat politiikkaraportteja, jotka julkaistaan samoin Helsinki GSE:n sivuilla. Ensimmäinen viikkoraportti julkaistiin 15.4.2020.

Helsingin yliopisto järjesti avoimen Talouskriisit-kurssin

Helsingin yliopisto reagoi koronaepidemian aiheuttamaan talouden hyytymiseen kiitettävän nopeasti ja järjesti maaliskokuussa professori **Roope Uusitalon** ideoiman, erittäin suosituksi osoittautuneen kaikille avoimen talouskriisit-verkkokurssin. Kurssin tavoite oli asettaa nyt kehkeytymässä oleva koronaepidemian aiheuttama talouskriisi laajempaan perspektiiviin. Talouskriisit-kurssi koostui kuudesta Helsingin yliopiston Tiedekulmasta tallennetusta luentotilaisuudesta sekä 8.5. järjestetystä webinaarista. Luentojen päähuomio oli viime vuosikymmenien talouskriiseissä, kuten Suomen 1990-luvun lama, globaali finanssikriisi ja eurokriisi. Kurssilla käytiin läpi mitä yhteisiä ja mitä erilaisia piirteitä kriiseissä on ollut, ja miten kriisejä ja niiden seurauksia on politiikalla pyritty lievittämään.

Kurssilla esiintyi laaja joukko Suomen tunnetuimpia ekonomisteja ja talouspoliitikkoja, jotka eri tavoin ovat perehtyneet talouskriiseihin: **Jari Eloranta, Seija Ilmakunnas, Jaakko Kiander, Sixten Korkman, Markku Lehmus, Niku Määttänen, Jukka Pekkarinen, Olli Rehn, Roope Uusitalo, Hanna Westman ja Vesa Vihriälä.** Vihriälä myös organisoi kurssin yhdessä Roope Uusitalon kanssa. Kurssille kirjautui yli 2000 opiskelijaa ja sen lisäksi sitä seurasi suuri joukko muita kiinnostuneita. Käytännön hallinnosta vastasi **Tom-Henrik Sirviö.**

Tero Kuusi Etlan tutkimusjohtajaksi

Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen uudeksi tutkimusjohtajaksi on nimitetty filosofian tohtori **Tero Kuusi.** Kuusi on työskennellyt Etlassa seitsemän vuotta, viimeksi tutkimuspäällikkönä. Hänen erikoisalojaan ovat finanssipolitiikka, makrotaloustiede ja tuottavuustutkimus. Kuusi ryhtyy nyt vetämään Etlan Makrotalous ja julkistalous -tutkimusryhmää, joka tarkastelee mm. julkisen ja yksityisen sektorin työnjakoa, sosiaaliturvaa ja verotusta sekä julkisen talouden kestävyyttä. ETLAssa on neljä tutkimusjohtajaa. Tero Kuusi seuraa tutkimusjohtajana **Niku Määttästä,** joka siirtyy kesällä Helsingin Graduate School of Economicsin makrotaloustieteen professoriksi.

Elinkeinoelämän valtuuskunnan ekonomistiksi Sanna Kurronen

Valtiotieteiden tohtori **Sanna Kurronen** on siirtynyt EVAn ekonomistiksi. Aikaisemmin Kurronen on työskennellyt pankkiekonomistina, viimeiset kuusi vuotta Nordeassa. EVAssa Kurronen ryhtyy seuraamaan Suomen taloutta ja politiikkaa, ottaa kantaa ajankohtaisiin talouden kysymyksiin ja vahvistaa EVAn osallistumista talouspoliittiseen keskusteluun.

Elinkeinoelämän valtuuskunta on vuonna 1974 perustettu elinkeinoelämän ajatuspaja. EVA tuottaa tietoa ja näkemyksiä ajankohtaiseen julkiseen keskusteluun sekä esittää reformeja poliittisille päättäjille. Sen jäseniä ovat Elinkeinoelämän Keskusliitto, Teollisuuden ja työnantajain keskusliiton TT-säätiö, Finanssi-ala ry, Kaupan Liitto, Metsäteollisuus ry sekä Teknologiateollisuus ry. EVA työskentelee läheisessä yhteistyössä Elinkeinoelämän tutkimuslaitos Etlan kanssa.

Taloustutkijoiden kesäseminaari siirtyy ensi vuoteen

Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoulu JSBE on järjestänyt perinteisen taloustutkijoiden kesäseminaarin joka kesä vuodesta 1984 alkaen. Tähän perinteeseen tulee nyt poikkeus, sillä koronaviruksen takia kesällä 2020 seminaaria ei järjestetä. Seuraava, 37. kesäseminaari järjestetään kesällä 2021.

Jyväskylän yliopiston kauppakorkeakoululta kerrotaan, että perinteinen kristallipallo jaetaan kuitenkin vuoden 2019 parhaalle talousennustajalle myös kesällä 2020.

Taloustieteellisen Yhdistyksen uusi johtokunta valittu

Taloustieteellisen Yhdistyksen vuosikokous pidettiin koronaepidemian vuoksi verkon välityksellä ja tavallista myöhemmin, 1.6.2020. Kokouksessa valittu yhdistyksen uusi johtokunta on seuraava:

VTT Kristiina Huttunen, VATT ja Aalto-yliopisto (puheenjohtaja)

VTT Marja-Liisa Halko, Helsingin yliopisto (varapuheenjohtaja)

KTT Petri Böckerman, Jyväskylän yliopisto ja Palkansaajien tutkimuslaitos

KTT Jenni Kellokumpu, Valtiovarainministeriö

VTT Annika Lindblad, Suomen Pankki

KTT Matti Sarvimäki, Aalto-yliopisto

KTT Jaakko Simonen, Oulun yliopisto

VTT Timo Vesala, Kuntarahoitus

KTT Hanna Virtanen, Elinkeinoelämän tutkimuslaitos.